

Tóth Péter (12.R osztály) írása:

**Kosztolányi Dezső: Vakbélgyulladás
(novellaértelmezés)**

Szerintem ez a Kosztolányi-novella azt sugallja, hogy minden emberben elemi mágnesként van jelen az örömkeresés. Isten úgy teremtett minket, hogy boldogságra törekedjünk, de az emberek nem képesek változtatni külső helyzetükön, s ha igen, ezt tekintik az öröm megszerzésének szükséges feltételeként.

A novella főhőse, egy hivatalnok vakbélgyulladást kap, az orvosok megoperálják, majd hazaengedik. Később ez a hivatalnok megundorodik a munkájától és kirúgják. Ez a rövid története a novellának pszichológiai tartalmától megfosztva. A cselekmény önmagában egy hétköznapi eset, a páciens lelkiállapota teszi különlegessé.

A szerző eleget téve a hagyományos novellaszerkesztés követelményeinek öt fő részre osztja novelláját, amelyek szemmel láthatóan is - külön bekezdések - jól elkülönülnek egymástól. A történet lineáris jellegű, az időnek és térnek nincs kitüntetett szerepe a mondanivalóban.

Ha csak az első bekezdést olvassuk el, úgy tűnik, mintha hivatalnoknovella lenne, hiszen felfedezni véljük a szürke hétköznapijaiba bezárt, átlagos, fásult életű hivatalnokot, aki megunja és szánja életét. De Kosztolányi árnyaltabb képet ad az olvasónak, hiszen a történet középpontjában nem a hivatalnok, hanem a hivatalnok érzései állnak. Így inkább nevezhető lélektani novellának.

Mint Kosztolányitól megszokhattuk, novelláiban minden apró részletnek jelentése van, a legkisebb mondat jelentése sem mese, amely elhanyagolható lenne. Ez egy jól szerkesztett, tudatos mű.

Az elbeszélő jellemzi először a főhőst, másodszer a főnöke. A főhős, Kovács János egy átlagos, hétköznapi ember, mint azt a neve is mutatja. Egy szorgalmas hivatalnok. **„Nem szép ember.”** Mindene megvan, amire szüksége lehet: munka (megélhetés), család (boldogság). Szokott életritmusából egy műtét zökkenti ki. Halálfélelme van: **„... ez, amit most szívdobogva sejt , mit a szájával, az orrával , a fülével érzékel : a halál , a halál , a halál.”** E halál közeli élmény döbbsenti rá, hogy élete üres, valami hiányzik belőle.

A műtét utáni gondoskodás jólesett neki, élvezte, kívánta, hogy az emberek törődjenek vele, s egy kicsit rájátszik az érdeklődésükre: **„nagyon veszélyes eset , csoda , hogy kilábal belőle, az orvosok is mondják.”** Dicsekszik a betegségével, és bezárkózik ebbe a helyzetbe,

egy álomvilágot teremt magának. „*Nézegeti tükörben piros mellényét, melyet tegnap vett,...*”
A kioperált béldarab az ő egyéni szabadságának szimbólumi magasságába emelkedik: „*Ott áll a legfelső polcon. Csendes kultusz övezi.*”

S hogy újra átélje a gondoskodás örömét, betegnek képzelet magát, s állandóan doktorhoz jár. Nem képes felébredni álmából, az álom szerelmese lesz, semmi sem számít, háttérbe szorul a munka, a család. Munkahelyéről kirúgják. Itt jellemzi a szerző a főnöke száján keresztül Kovácsot: „*... játssza a beteget, gazember, lusta, hanyag.*”

Mikor már a családja éhezett, sem volt képes kinyitni a szemét, és egy álmos mosollyal megmásítani akaratát, álmának rabja lett. Eltökélten keresi a mámort, a narkózt, mert fél, hogyha ezeket kihagyja, soha többé nem lesz része benne: „*csak még egyszer a sárga földig ihatná magát kloroformmal.*”